

УДК: 633.852:631.524

Миколайко І. І., кандидат біол. наук, доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

E-mail: irinamikolaiko@i.ua

УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ НАСІННЯ ГІРЧИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ ТА СПОСОБІВ СІВБИ

Гірчиця олійна займає провідне місце з виробництва олії та гірчичного борошна для харчової промисловості, а також сировини для отримання біодизеля. Значне збільшення потреби в насінні гірчиці можливе за впровадження нових високопродуктивних сортів гірчиці з високою якістю, та сучасних елементів технології – строків сівби та оптимальних способів вирощування. За дуже раннього строку сівби посіви гірчиці можуть заростати бур'янами, за більш пізніх, за дефіциту вологи, – знижується польова схожість насіння, зниження польової схожості насіння за пізніх строків сівби може бути зумовлено також дефіцитом вологи в період отримання сходів.

Дослідження проводили на дослідному полі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини в 2021 р. Висівали чотири сорти білої – Ослава (Інститут кормів), Підчерецька і Аріадна (Інститут Карпатського регіону), Еталон (НВЦ «Інститут землеробства») і один чорної гірчиці Царівна Півночі (НВЦ «Інститут землеробства»). Сівбу проводили в два строки: перший (ранній) за температури ґрунту на глибині 10 см 6-7 °С та другий – за температури 8-9 °С, звичайним рядковим та широкорядним способами з шириною міжрядь, відповідно – 15 і 45 см з нормою висіву 1,5 млн./га. Урожайність насіння визначали зважуванням по ділянках з кожного повторення. Якість насіння згідно з ДСТУ 4138-2002.

В результаті досліджень з'ясовано, що на урожайність насіння гірчиці впливали як сортові особливості, так і строки і способи сівби. У се-

редньому по сортах в перший строк сівби – за температури ґрунту на глибині 10 см 6-7 °С за ширини міжряддя 15 см (звичайний рядковий спосіб) урожайність насіння гірчиці була вищою на 0,49 т/га, за ширини міжряддя 45 см (широкорядний спосіб) – на 0,53 т/га, порівняно з другим способом сівби – за температури ґрунту 8-9 °С. За обох строків сівби достовірно вищою урожайність насіння була за ширини міжряддя 15 см, порівняно з міжряддям 45 см.

Залежно від сортових особливостей урожайність насіння змінювалася: сорти білої гірчиці характеризувалися вищою урожайністю, яка за першого строку сівби за ширини міжряддя 15 см становила 2,00-2,08 т/га, другого – 1,53-1,57 т/га, за широкорядного способу, відповідно – 1,68-1,80 т/га та; чорної гірчиці ці показники були достовірно нижчими і становили, відповідно – 1,91 і 1,64 т/га та 1,43 і 1,12 т/га.

Достовірної різниці з якості насіння залежно від строків та способів сівби не виявлено. Енергія проростання становила сортів білої гірчиці 97-100%, чорної 87-88%, схожість, відповідно – 98-100% та 89-91%. Не було достовірної різниці з маси 1000 насінин, спостерігалася лише тенденція її збільшення за сівби широкорядним способом, порівняно з звичайним рядковим.

Таким чином, урожайність насіння збільшується за сівби звичайним рядковим способом за першого строку сівби, незалежно від сортових особливостей. Достовірної різниці з якості насіння не виявлено залежно від елементів технології.

УДК 339:633.88-043.86

Мірзоєва Т. В., доктор екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: mirzoeva2018@ukr.net

ЩОДО ТОРГІВЛІ ЛІКАРСЬКИМИ РОСЛИНАМИ

В Україні поки що не так багато спеціалізованих підприємств, які займаються вирощуванням лікарських культур. Не дивлячись на досить вузьку нішу, яку займають лікарські рослини в аграрній сфері, нині зростають обсяги їхнього виробництва та є декілька шляхів їх реалізації. Останнє, насамперед, обумовлюється широким колом застосування лікарської рослинної сировини: У той же час, сфера торгівлі ними досить широка й охоплює збирачів і заготівельників, місцевих продавців і споживачів, а також різного роду підприємства, передусім фармацевтичні компанії, які потребують рослинної сировини у значних обсягах. У значних обсягах торгівлею цим товаром займаються посередники, що ску-

повують лікарські рослини у населення і дрібних фермерів.

Досить прибутковою є реалізація лікарських трав компаніям, які роблять з сировини кінцевий продукт. Хоча налагодити контакти з ними досить непросто і документів для співпраці потрібно більше. На практиці досить часто такі компанії готові розрахуватися за партію товару якомога пізніше – через 30-180 днів з моменту купівлі. Разом із тим, експерти зазначають, що оптимальний варіант – самостійна реалізація товару виробниками. У цьому випадку також можна приймати лікарські трави від населення, збільшуючи обсяг товару. Проте у разі самостійного продажу потрібні додаткові знання, вкладення і наймання відповідних